

מאוצרות הפרשה

מקרא מפורש לא יסור שבט מיהודה וגו' ומדוע בחר הכהן דוקא בלשון התרגום על הפסוק?

השיבו הרבי על אתר: הרי אז נכנס הכהן הגדול לקדש הקדשים ואסור לשום אדם להכנס עמו, והחזיק הכהן הגדול ביד ימינו מחתת הגחלים ובשמאלו את כף הקטורת, ואם כן לא היה באפשרותו להחזיק עמו גם כן ספר בידו, והרי אמרו חכמינו "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרו בעל פה", והיות שלא יכול היה לומר את מילות הפסוק בעל פה על כן אמר את מילות התרגום. (אורות רבותינו מאלכסנדר)

זבולון לחוף ימים ישכון... יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים (מט, יג)

צריך להבין למה הקדים את זבולון ליששכר, וכן מש"כ "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך", למה הקדים את זבולון, והרי יששכר הוא יותר חשוב, ותלמיד חכם קודם למהזיקי תורה, כמו שאמרו בגיטין (דף ס.) ותירץ מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצ"ל בטעמא דקרא שלענין ברכה צריך להקדים את זבולון, כדי שיששכר יבוא ללמוד כבר יהיה לו מוכן הפרנסה, שלא יצטרך לחכות ולהתבטל אפילו רגע אחד.

ושמעתי פעם עוד פשט נפלא, כמדומה מרבי אליהו דסקין שליט"א, שהרי ברמ"א (יו"ד סי' רמ"ו סעי' א) מבואר שההסכם של יששכר וזבולון הוא רק אם סיכמו לפני הלימוד, אבל אם כבר למד לא שייך לעשות על שכן ועל עוה"ב, ורק בלימוד עצמו שייך לעשות שותפות, ולכן זה שייך רק אם סיכמו לפני הלימוד. ולכן הקדימו את זבולון, שלפני שיששכר התחיל את הלימוד, ולהיות רובץ בין המשפתים, כבר זבולון עשה איתו את ההסכם. (הרה"ג יהודה אריה דינר שליט"א, דברי הישרה)

וירא מנחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהיה למס עבד (מט, טז) הקושיה ידועה: אם ראה שהמנוחה טובה והארץ נעימה, מדוע החליט לסבול?

וידוע תירושו של הרבי ר' בונים מפשיסחא זצוק"ל, דהכי פירושו, אם רוצה אדם שיהיה לו מנוחה, ירגיל עצמו "לסבול" כל דבר הבא עליו, ואיך שיהיה ישוה בעיניו, אז יהיה לו מנוחה תמיד.

בספר "פה קדוש" תירץ על פי מאמר חז"ל (אבות גה): "כל המקבל עליו על תורה מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ, וכל הפורק ממנו על תורה נותנין עליו על מלכות ועל דרך ארץ".

פרושו של דבר, שמי שמקבל עליו על תורה, ואינו הולך אחר תענוגות העולם הזה, אלא יושב תמיד בבית המדרש ולומד - לו קל לקבל על עצמו עול תורה, וממילא מעבירים ממנו על מלכות ועול דרך ארץ. אבל מי שפורק ממנו על תורה, והולך אחר התענוגות - הוא אינו יכול ללמוד תורה בתמידות, כי תענוגי והבלי העולם הזה מבטלים אותו מלמוד התורה. לכן נותנים עליו על מלכות ועל דרך ארץ.

וזה מה שאמר יעקב אבינו ע"ה: עד מתי יהיה יששכר בבחינת "חמר גרם" בלמוד התורה? כל זמן ש"רובץ בין המשפתים" - ישן בבית המדרש ולא הולך אחר התענוגות. או אז, כל המשא שישא עליו יהיה על תורה בלבד. אבל אם "וירא מנחה כי טוב", כלומר שיראה שיהיה לו מנוחה בעולם הזה, "והארץ כי נעמה" ילך אחרי תענוגות בעולם הזה, אז "ויט שכמו לסבל" על דרך ארץ, וגם "ויהי למס עבד" - יצטרך לתת מס למלך, מפני שפרק ממנו עול תורה.

ויחי יעקב (מז, כח)

פרש רש"י: "למה פרשה זו סתומה? לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם".

שואל רבי שלמה וולבה זצ"ל: מה הקשר בין זה שנסתמו עיניהם של ישראל לבין זה שגם הפרשה סתומה? הוא מבאר: קודשא בריך הוא יצא וישראל חד הוא! כשלבני ישראל סתום - גם לתורה סתום!

רבי צדוק הכהן מלובלין הקשה: אם נסתמו עיניהם של ישראל, אם הפרשה גם היא סתומה - למה קוראים לה "ויחי"?

הוא באר: יהודי מתחיל לחיות כשיש לו קשיים, נסיונות. יעקב הצליח להקים שנים-עשר שבטים למרות כל הקשיים שעבר, למרות שענינו כביכול היו סתומות. לזאת יקרא "חיים"!

יש שאלה, מדוע מניחים יד על העינים כשאומרים "שמע ישראל"? רבי חיים פלאג'י זצ"ל מבאר, שאין זו חכמה להגיד "שמע ישראל" כשהכל מואר. החכמה היא כשחשוך אצלך - גם אז להגיד "שמע ישראל".

אך שמעתי פירוש נוסף בשם האדמו"ר מקאליב זצ"ל, שכשהעינים פתוחות, אדם מסתכל לצדדים ואומר: 'אולי זה יעזור לי, ואולי זה יעזור לי...' כשהוא סוגר את העינים - הוא לא רואה אף אחד. הריהו כאומר: רק ה' יכול לעזור לי...

יהודי צומח דוקא מתוך קשיים. (שש באמרתך, רבי גואל אלקריף שליט"א)

יהודה אתה יודוך אחיך ידך בעורף אויביך ישתחוו לך בני אביך (מט, ח) כתב "רבנו בחיי": בברכת יהודה תמצא כל אותיות הא' ב' חוץ מאות זי"ן, לפי שמלכות ישראל הבא מיהודה אין עיקר ניצחונן בכלי זיין כשאר האומות, כי החרב ירושה לעשו, אבל מלכות ישראל לא בחרבם ירשו ארץ, ואינה נוהגת מנהג הטבע ובכח היד, רק לפי זכות ועונש בכח עליון. ומזה תמצא בשמו של יהודה שהמלכות ממנו, השם המיוחד (שם הו"יה) שלם, כי כשישראל עושים רצון המקום, ישראל עושה חיל, ומלכותם מתגברת ומצלחת, והשם המיוחד עמהם, ואין להם צורך לכלי זיין, ולכן נחסרה אות זי"ן מברכת יהודה. ומה שנתוסף בשמו על אותיות שם ה' אות דל"ת, לפי שהיה רביעי בלידה, או מפני שהשמש בגלגל רביעי ונברא ביום ד', ומלכות יהודה נמשלה לשמש שנא' (תהלים פ"ט ל"ז) זכסאו כשמש נגדי".

בן יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה (מז, כ) מה הטעם מברכים באפרים ומנשה ולא באבות הקדושים ושאר השבטים שהיו מורמים מאפרים ומנשה דכתיב עליהם שהם רק דומים לשבטים דכתיב כראובן ושמעון יהיו לי? ז"ל, אומר רבי שלמה בלוך, שהתורה באה לומר שאף שתמיד יש ירידת הדורות והדור הבא הוא פחות מהדור שלפניו ביר"ש, אנו מברכים את ילדינו שהדור הבא יהיה שווה לדור שלנו וכאפרים ומנשה שלמרות שהיו בדור אחרי השבטים הם נשארו כראובן ושמעון, וזהו הברכה לילדינו שלא תחול בהם ירידת הדורות.

לא יסור שבט מיהודה (מט, י)

פגש אדם את הרב הקדוש הישמח ישראל מאלכסנדר זיע"א בהיותו במעיינות המרפא ושאלו, מדוע הכהן גדול בתפלתו ביום הכפורים סיים בלשון התרגום "ולא יעדי עבד שולטן מדבית יהודה" הלא הוא

יהודי לא נשבר אף פעם!

יחיי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה יהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה (מ"ז, כ"ח) לכאורה, עלינו להבין: בפרשה הקודמת הלא כבר סיפרה התורה כי בואו למצרים – היה יעקב בן מאה ושלושים שנה, ואילו כעת – היא משלימה את התמונה ומספרת כי במצרים הוא חי שבע עשרה שנים נוספות. מעתה, לא נותר לנו אלא לעשות חשבון פשוט, ולעמוד על גילו של יעקב! מדוע צריכה התורה לפרט ולומר: "ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה"? את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

בנו של בעל ה'ראש לראובני', היה אדם המלומד ביסורים. כל חייו הוא סבל מכאובים וצרות, ומלבד זאת, הוא היה מטופל בבת יחידה חולנית, לה היה עליו לדאוג עד לאחרית ימיו. ובכל זאת, מעולם לא ניתן היה לשמוע מפיו מילה של תלונה חלילה, ומאומה מכל התלאות שעברו עליו – לא גרם להעכיר את רוחו.

מדי שנה, במוצאי יום הכיפורים, היה נכנס אליו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ורוקד עמו בשמחה את המילים 'אבל אנחנו עמך בני בריתך', בניגון עתיק, המיוחס לגראף פוטוצקי, שעל פי המקובל, צעד אל המוקד כשניגון זה מתנגן בפיו בשמחה עלילית. כשהיו שואלים את בנו של בעל ה'ראש לראובני', כיצד הוא מצליח לשמור על שמחתו חרף היסורים והקשיים שפקדו אותו – היה משיב ואומר: "דעו לכם, כי אין כל רעה שיכולה לפגוע ברוחו של יהודי הדבוק בבוראו ולדכאה! חישובו על כך... האם לגראף פוטוצקי היה רע? חלילה! הוא הרי ידע שבעוד שעה קלה הוא כבר יהיה תחת כסא הכבוד, ובכן, אמרו אתם: כיצד יכול יהודי להתעצב, בו בזמן שהוא יודע כי 'אנחנו עמך בני בריתך'?"

זהו המעשה, וממנו אנו למדים כי יהודי הדבוק בבוראו בדבקות מוחלטת – אינו נשבר ממאומה. אין צרה בעולם שיכולה לשבור את רוחו, לדכאו ולהעציבו!

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של בעל ה'דרכי מוסר' שהיה אומר כך:

אנשים פשוטים, לעיתים מחשיבים כ'שנות חייהם' – רק את אותן שנים שעברו עליהם בטוב ובנעימים, בעוד את שנות הסבל והצער – הם אינם מביאים במנין שנותיהם. אולם אצל הצדיקים – לא כך הוא הדבר: אצלם, מאחר וכל חייהם אינם אלא מסכת אחת ארוכה של התעלות רוחנית, מתוך הכרה בכך שעיקר החיים ותכליתם הינם חיי העולם הבא, הרי שמשקלן של השנים ה'טובות' אינו עולה על משקלן של השנים ה'רעות', ואלו כמו אלו באים בחשבון מנין שנותיהם!

ובכן, זה שמלמדת התורה: לאחר מאה ושלושים שנים, אותן הגדיר יעקב עצמו כ'מעט ורעים' – הוסיף יעקב לחיות עוד שבע עשרה שנים באושר ובמנוחת הנפש במצרים. אבל בסיכום שנותיו – לא היתה עדיפות לשנים ה'טובות' על פני ה'רעות'... אלו כמו אלו באו בחשבון, כך שסך שנותיו היה מאה ארבעים ושבע – כולן שוות לטובה ולהתעלות רוחנית! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

היכן לעשות את השלוי' זכר ליד התינוק, או בעיר שיש לי הרבה חברים

שאלה: חמי היה גר שנים רבות בבני ברק, ולאחרונה לאחר שחיתן את ילדיו, מכר את דירתו בבני ברק, ועבר לגור בעיר שרוכב ילדיו גרים שם, אני לא גר בעיר זו, אלא בעיר אחרת. השבוע בשעה טובה ומוצלחת נולד לי בן זכר, ואשתי נמצאת כעת אצל הוריה ושם גם תהיה עם התינוק בשבת קודש, ורציתי לשאול היכן לעשות את השלוי' זכר. צדדי הספק, מצד אחד ראיתי בקובץ "ווי העמודים" אריכות גדולה בטעמי מנהג עשיית השלוי' זכר, ושם נכתב בשם מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל שעיקר השלוי' זכר זה רק היכן שהתינוק נמצא, ואם עושים במקום שהתינוק לא נמצא, זה רק זכר לשלוי' זכר, ואם כן אולי עדיף לעשות את השלום זכר בבית הורי אשתו, אך מאידך אין שם אף אחד שמכיר אותי, וגם את השווער שלי לא מכירים שם, [היות ועבר לשם רק לאחרונה]. כך שכמעט ולא יהיו אנשים בשלום זכר, ולא יהיה כמעט מי שיברך את הרך הנולד. מה עדיף, לעשות את השלום זכר במקום שבו נמצא התינוק, או במקום מגורי, שאמנם הרך הנולד לא יהיה שם, אך שם יהיו הרבה יותר אנשים שיברכו את התינוק? **תשובה:** יהודים שמגיעים לשלוי' זכר וטועמים איזה דבר ומברכים להשי"ת, ולאחר מכן מברכים את האבא בברכות לרוב, דבר זה גדול מאד, וכל מה שיש יותר יהודים שמברכים את האבא יש לזה חשיבות גדולה יותר, וראיה לזה שנאמר במסכת נדרים (ח). אמר רב יוסף נידוהו בחלום צריך עשרה בני אדם להתיר לו, והוא דתנו הלכתא... ואי ליכא, לזיל וליתב אפרשת דרכים, ויהיב שלמא לבי עשרה, עד דמקלעי ליה עשרה דגמרי הלכתא. וכתב הר"ן ז"ל: ומתוך שישבו לו שלום, יגיננו עליו מן היסורין, עד דמיקלעין ליה עשרה... עכ"ד. הרי שאנו רואים את החשיבות של ברכה של יהודי, שאפילו אם נגזר עליו מן השמים יסורים, אם יהיו עשרה אנשים שיברכו אותו בשלום הרי זה יגן עליו מן היסורים. וכל שכן כאשר נולד ילד חדש, ויש הרבה יהודים שמגיעים לברך את האבא בברכות לרוב, שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים שאין לנו ערך לגדול החשיבות בזה. ונאחד מגדולי ישראל מספר שהיה מאריך מאוד בתפילתו בליל ראש השנה, וגילו לו מן השמים שעדיף לקצר בתפילתו, כדי להתברך מפי אנשים לשנה טובה, כי אין לנו מושג כמה ברכה של יהודי מסייעת. אמנם גם יכול לבקש מחמיו וכל הגיסים שלו, שישארו שם, ויעשו הם שלוי' זכר בבית היולדת ויברכו אותם בבית היולדת, ואז יהיה לו את שתי המעלות, גם הרבה יהודים שיברכו אותו, וגם שלוי' זכר סמוך לתינוק. (הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א, ווי העמודים)

חידה שבועית

האסיפת תורמים למצן בנייתו של בית כנסת שכונת הודיע ר' גמלאן, אחד מצעירי הקהילה, שהא יתרום סכום השווה לרבע מכל התרומות האחרות ש"אספו. בשואו זאת נצנה ר' פאטאל, אף הוא אחד מצעירי הקהל, ואמר שהוא מתחייב לתרום סכום כפול מכל התרומות האחרות ש"אספו. בתום האסיפת הסתבר שסך כל הכספים שנתרמו מכלל הנדבנים, לא כולל שני הצעירים, צומד אל 200,000 דולר. כמה יצטרפו אתה שני הצעירים לתרום כדי לצמוד בהכחשתם? זכרו: הכחשתו של כל אחד מהם מתחייבת גם כלפי הסכום שהשני ייתן.

תשובה לחידה: חמור ואתן (מה, כג). תשובה לחידה השבועית: לימון-רימון.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות מאיר-חמד-אורשלימי להולדת הבן הנכד הנין משפחות שמואל-ברהום לארוסי הבת הנכדה משפחות וינגרטן - גולדמן להולדת הבת הנכדה משפחות אדלר- לינצר להולדת הבת הנכדה משפחות פארו להולדת הבת משפחת הרב גלניר לנשואי הבן **גני הדר-עמישב:** משפחות קרמר - לירמן (מרכז העיר) להולדת הנכד הנין משפחת פינקוס להולדת הבת משפחת הרב פאוועס לנשואי הבת

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

